
Raghuvansha 14 by Kalidas

—
రఘువంశం సర్గః ౧౪ కాలిదాసకృతమ్

—
Document Information

Text title : raghuvansha14

File name : raghuvansha14.itx

Category : major_works, svvara, kAlidAsa

Location : doc_z_misc_major_works

Author : kalidasa

Transliterated by : Arvind Kolhatkar akolhatkar at rogers.com

Proofread by : Arvind Kolhatkar akolhatkar at rogers.com

Latest update : October 03, 2005

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 24, 2024

sanskritdocuments.org

రఘువంశం సర్గః ౧౪ కాలిదాసకృతమ్

భర్తుః ప్రణాశాదథ శోచనీయం దశాన్తరం తత్ర సమం ప్రపన్నే ।
అపశ్యతాం దాశరథీ జనన్యో ఛేదాదివోపఘ్నతరోర్వృతత్వోః ॥ ౧౪-౧॥

ఉభావుభాభ్యాం ప్రణతౌ హతారీ యథాక్రమం విక్రమశోభినౌ తా ।
విస్పష్టమస్థాన్ధతయా న దృష్టౌ జ్ఞాతౌ సుతస్పర్శసుఖోపలమ్భాత్ ॥ ౧౪-౨॥

ఆనన్దజః శోకజమశ్రుభాష్యస్తయోరశీతం శిశిరో బిభేద ।
గఙ్గాసరయోర్జలముష్ణతప్తం హిమాద్రినిస్యన్త ఇవావతీర్ణః ॥ ౧౪-౩॥

తే పుత్రయోర్నైర్వృతశస్త్రమార్గానార్ద్రానివాజ్ఞే సదయం స్పృశన్తైః ।
అపీప్సితం క్షత్రకులాఙ్గానానాం న పీరసూశబ్దమకామయేతామ్ ॥ ౧౪-౪॥

క్లేశావహా భర్తురలక్షణాహం సీతేతి నామ స్వముదీరయన్తి ।
స్వర్గప్రతిష్ఠస్య గురోర్మహిష్యావభక్తిభేదేన వధూర్వవన్తే ॥ ౧౪-౫॥

ఉత్తిష్ఠ వత్సే నను సానుజోఽసౌ వృత్తేన భర్తా శుచినా తవైవ ।
కృచ్ఛ్యం మహత్తీర్ణ ఇవ ప్రియార్ధాం తామూచతున్తే ప్రియమప్యమిథ్యా ॥ ౧౪-౬॥

అథాభిషేకం రఘువంశకేతోః ప్రారబ్ధమానన్దజలైర్జనన్యోః ।
నిర్వర్తయామాసురమాత్యవృద్ధాస్తీర్థాహృత్తైః కాఞ్చనకుమ్భతోయైః ॥ ౧౪-౭॥

సరిత్యముద్రాన్సరసీశ్చ గత్వా రక్షఃకపీన్స్త్రిరుపపాదితాని ।
తస్యాపతన్మూర్ధ్ని జలాని జిష్ఠోర్విస్థస్య మేఘప్రభవా ఇవాపః ॥ ౧౪-౮॥

తపస్యివేషక్రియయాపి తావద్యః ప్రేక్షణీయః సుతరాం బభూవ ।
రాజేన్ద్రనేపథ్యవిధానశోభా తస్యోదితాసీత్పునరుక్తదోషా ॥ ౧౪-౯॥

స మాలరక్షోహారిభిః ససైన్యస్తూర్యస్వనానన్దితపౌరవర్గః ।
వివేశ సౌధోద్ధతలాజవర్షాముత్తోరణామన్వయరాజధానీమ్ ॥ ౧౪-౧౦॥

సౌమిత్రిణా సావరజేన మన్దమాధూతబాలవ్యజనో రథస్థః ।
ధృతాతపత్రో భరతేన సాక్షాదుపాయసంఘాత ఇవ ప్రవృద్ధః ॥ ౧౪-౧౧॥

ప్రాసాదకాలాగురుధూమరాజస్తస్యాః పురో వాయువశేన భిన్నా ।
 వనాన్నివృత్తేన రఘూత్తమేన ముక్తా స్వయం వేణిరివాబభాసే ॥ ౧౪-౧౨ ॥
 శ్వశ్రూజనానుష్ఠితచారువేషాం కర్ణిరథస్థాం రఘువీరపత్నిమ్ ।
 ప్రాసాదవాతాయనదృశ్యబన్ధైః సాకేతనార్యోఽఙ్ఞులిఖిః ప్రణేమః ॥ ౧౪-౧౩ ॥
 స్ఫురత్ప్రభామణ్డనమానసూయం సా బిభ్రతీ శాశ్వతమఙ్గరాగమ్ ।
 రరాజ శుద్ధేతి పునః స్వపుర్వై సందర్శితా వహ్నిగతేవ భద్రా ॥ ౧౪-౧౪ ॥
 వేశ్మాని రామః పరిబర్హవన్తి విశ్రాణ్య సౌహార్దనిధిః సుహృద్భ్యః ।
 బాష్పాయమానో బలిమన్నికేతమాలేఖ్యశేషస్య పితుర్వివేశ ॥ ౧౪-౧౫ ॥
 కృతాఙ్ఞులిస్తత్ర యదమ్బు సత్యాన్నాభిశ్యత స్వర్గపలాద్గురుర్నః ।
 తచ్చిన్ద్యమానం సుకృతం తవేతి జహార లజ్ఞాం భరతస్య మాతుః ॥ ౧౪-౧౬ ॥
 తదైవ సుగ్రీవబిభీషణాదీనుపాచరత్కృత్రిమసంవిధాభిః ।
 సంకల్పమాత్రోదితసిద్ధయన్తే క్రాంతా యథా చేతసి విస్మయేన ॥ ౧౪-౧౭ ॥
 సభాజనాయోపగతాన్స దివ్యాన్మనీన్పురస్కృత్య హతస్య శత్రోః ।
 శుశ్రావ తేభ్యః ప్రభవాది వృత్తం స్వవిక్రమే గౌరవమాదధానమ్ ॥ ౧౪-౧౮ ॥
 ప్రతిప్రయాతేషు తపోధనేషు సుఖాదవిజ్ఞాతగతార్థమాసాన్ ।
 సీతాస్వహస్తోపహృతాగ్ర్యపూజానక్షఃకపీన్ద్రాన్విససర్జ రామః ॥ ౧౪-౧౯ ॥
 తచ్చాత్మచిన్తాసులభం విమానం హృతం సురారేః సహ జీవితేన ।
 కైలాసనాథోద్ద్యహనాయ భూయః పుష్పం దివః పుష్పకమన్వమంస్త ॥ ౧౪-౨౦ ॥
 పితుర్నియోగాద్యనవాసమేవం నిస్తీర్య రామః ప్రతిపన్నరాజ్యః ।
 ధర్మార్థకామేషు సమాం ప్రవేదే యథా తదైవావరజేషు వృత్తిమ్ ॥ ౧౪-౨౧ ॥
 సర్వాసు మాతుష్యపి వత్సలత్వాత్స నిర్విశేషప్రతిపత్తిరాసీత్ ।
 షడాసనాపీతపయోధరాసు నేతా చమూనామివ కృత్తికాసు ॥ ౧౪-౨౨ ॥
 తేనార్థవాల్లోభపరాజ్ముఖేన తేన ఘ్నుతా విఘ్నుభయం క్రియావాన్ ।
 తేనాస లోకః పితృమాన్వినేత్రా తేనైవ శోకాపనుదేవ పుత్రి ॥ ౧౪-౨౩ ॥
 స పౌరకార్యాణి సమీక్ష్య కాలే రేమే విదేహాధిపతేర్దుహిత్రా ।
 ఉపస్థితశ్చారు వపుస్తదీయం కృత్వోపభోగోత్సుకయేవ లఙ్కామ్ ॥ ౧౪-౨౪ ॥
 తయోర్యథాప్రార్థితమిన్ద్రియార్థానానేదుషోః సదృసు చిత్రవత్సు ।

ప్రాప్తాని దుఃఖాన్యపి దణ్ణకేఘు సంచిన్త్యమానాని సుఖాన్యభూవన్ || ౧౪-౨౫ ||

అథాధికస్నిగ్ధవిలోచనేన ముఖేన సీతా శరపాణ్డరేణ |

ఆనన్దయిత్రీ పరిణేతురాసీదనక్షరవ్యఙ్గితదోహదేన || ౧౪-౨౬ ||

తామఙ్కూమారోప్య కృశాఙ్గయష్టిం వర్ణాన్తరాక్రాన్తపయోధరాగ్రామ్ |

విలజ్జమానాం రహసి ప్రతీతః పప్రచ్ఛ రామాం రమణోఽభిలాషమ్ || ౧౪-౨౭ ||

సా దష్టసీవారబలీని హింస్రైః సంబద్ధవైఖానసకన్యకాని |

ఇయేష భూయః కుశవన్తి గన్తుం భాగీరథీతీరతపోవనాని || ౧౪-౨౮ ||

తస్యై ప్రతిశ్రుత్య రఘుప్రవీరస్తదీప్సితం పార్శ్వచరానుయాతః |

ఆలోకయిష్యన్ముదితామయోధ్యాం ప్రాసాదమభ్రంలిహమారురోహా || ౧౪-౨౯ ||

ఋద్ధాపణం రాజపథం స పశ్యన్విగాహ్యమానాం సరయాం చ నౌభిః |

విలాసిభిశ్చాధ్యుషితాని పౌరైః పురోపకణోపవనాని రేమే || ౧౪-౩౦ ||

స కింవదన్తిం వదతాం పురోగః స్వవృత్తముద్దిశ్య విశుద్ధవృత్తః |

సర్పాధిరాజోరుభుజోఽపసర్పం పప్రచ్ఛ భద్రం విజితారిభద్రః || ౧౪-౩౧ ||

నిర్బన్ధస్పష్టః స జగాద సర్పం స్తువన్తి పౌరాశ్చరితం త్వదీయమ్ |

అన్యత్ర రక్షోభవనోషితాయాః పరిగ్రహాన్మానవదేవ దేవ్యాః || ౧౪-౩౨ ||

కలత్రనిర్దాగురుణా కిలైవమభ్యాహతం కీర్తివిపర్యయేణ |

ఆయోఘనేనాయ ఇవాభితప్తం వైదేహిబన్ధోర్బద్దయం విదద్రే || ౧౪-౩౩ ||

కిమాత్మనిర్వాదకథాముపేక్షే జాయామదోషాముత సంత్యజామి |

ఇత్యేకపక్షాశ్రయవిక్లవత్వాదాసీత్స దోలాచలచిత్తవృత్తిః || ౧౪-౩౪ ||

నిశ్చిత్య చానన్యనివృత్తి వాచ్యం త్యాగేన పత్న్యాః పరిమార్ఘమైచ్ఛత్ |

అపి స్వదేహోక్తి-ముతేన్ద్రియార్థాద్యశోధనానాం హి యశో గరీయః || ౧౪-౩౫ ||

స సంనివత్సావరజాన్తతోజాస్తద్విక్రీయాదర్శనలుప్తహర్షాన్ |

కౌలీనమాత్మాశ్రయమాచచక్షే తేభ్యః పునశ్చేదమువాచ వాక్యమ్ || ౧౪-౩౬ ||

రాజర్షివంశస్య రవిప్రసూతేరుపస్థితః పశ్యత కీదృశోఽయమ్ |

మత్తః సదాచారశుచేః కలఙ్కః పయోదవాతాదివ దర్పణస్య || ౧౪-౩౭ ||

పౌరేషు సోఽహం బహులీభవన్తమపాం తరంగేష్యివ తైలబిన్దుమ్ |

సోఢుం న తత్పూర్వమవర్ణమీశే ఆలానికం స్థాణురివ ద్విషేన్ద్ర్యః || ౧౪-౩౮ ||

తస్యాపనోదాయ ఫలప్రవృత్తావుపస్థితాయామపి నిర్వ్యపేక్షః ।
 త్యజ్జామి వైదేహసుతాం పురస్తాత్సముద్రనేమిం పితురాజ్ఞయేవ ॥ ౧౪-౩౯ ॥
 అవైమి చైనామనఘేతి కింతు లోకాపవాదో బలవాన్మతో మే ।
 ఛాయా హి భూమేః శశినో మలత్వేనారోపితా శుద్ధిమతః ప్రజాభిః ॥ ౧౪-౪౦ ॥
 రక్షోవధాన్తో న చ మే ప్రయాసో వ్యర్థః స వైరప్రతిమోచనాయ ।
 అమర్షణః శోణితకాఙ్క్షయా కిం పదా స్పుశన్తం దశతి ద్విజిహ్వాః ॥ ౧౪-౪౧ ॥
 తదేవ సర్గః కరుణార్ధ్యచితైర్న మే భవద్భిః ప్రతిషేధనీయః ।
 యద్యర్థితా నిర్వృతవాచ్యశల్యాన్ప్రాణాన్మయా ధారయతుం చిరం వః ॥ ౧౪-౪౨ ॥
 ఇత్యుక్తవన్తం జనకాత్మజాయాం నితాన్తరూక్షాభినివేశమీశమ్ ।
 న కశ్చన భ్రాతృషు తేషు శక్తో నిషేద్ధుమాసీదనుమోదితుం వా ॥ ౧౪-౪౩ ॥
 స లక్ష్మణం లక్ష్మణపూర్వజన్మా విలోక్య లోకత్రయగీతకీర్తిః ।
 సౌమ్యేతి చాభావ్య యథార్థభాషి స్థితం నిదేశే పృథగాదిదేశ ॥ ౧౪-౪౪ ॥
 ప్రజావతీ దోహదశంసినీ తే తపోవనేషు స్పృహయాలురేవ ।
 స త్వం రథీ తద్వ్యపదేశనేయాం ప్రాపయ్య వాల్మీకిపదం త్యజైనామ్ ॥ ౧౪-౪౫ ॥
 స శుశ్రువాన్మాతరి భార్గవేన పితుర్నియోగాత్ప్రహృతం ద్విషద్యత్ ।
 ప్రత్యగ్రహీదగ్రజశాసనం తదాఙ్గా గురూణాం? హ్యవిచారణీయా ॥ ౧౪-౪౬ ॥
 అథానుకూలశ్రవణప్రతీతామత్రస్నుభిర్యుక్తధురం తురంగైః ।
 రథం సుమన్తప్రతిపన్నరశ్మిమారోప్య వైదేహసుతాం ప్రతస్థ ॥ ౧౪-౪౭ ॥
 సా నీయమానా రుచిరాన్ప్రదేశాన్ప్రియంకరో మే ప్రియ ఇత్యనన్దత్ ।
 నాబుద్ధ కలపద్రుమతాం విహాయ జాతం తమాత్మన్యసిపత్రవృక్షమ్ ॥ ౧౪-౪౮ ॥
 జగూహ తస్యాః పథి లక్ష్మణో యత్సవ్యేతరేణ స్ఫురతా తదఙ్గా ।
 ఆఖ్యాతమస్యై గురు భావి దుఃఖమత్యన్తలుప్తప్రియదర్శనేన ॥ ౧౪-౪౯ ॥
 సా దుర్నిమిత్తోపగతాద్విషాదాత్సద్యఃపరిష్టానముఖారవిన్దా ।
 రాఙ్ఘః శివం సావరజస్య భూయాదిత్యాశశనే కరణైరబాహ్యైః ॥ ౧౪-౫౦ ॥
 గురోర్నియోగాద్వనితాం వనాన్తే సాధ్వీం సుమిత్రాతనయో విహాస్యన్ ।
 అవార్యతేవోత్థితవీచిహస్తైర్జహ్నోర్ద్దుహిత్రా స్థితయా పురస్తాత్ ॥ ౧౪-౫౧ ॥
 రథాత్స యన్త్రా నిగృహీతవాహాత్తాం భ్రాతృజాయాం పులినేఽవతార్య ।
 గఙ్గాం నిషాదాహృతనోవిశేషస్తతార సంధామివ సత్యసంధః ॥ ౧౪-౫౨ ॥

అథ వ్యవస్థాపితవాక్కథంచితౌమిత్రిరన్తర్గతబాష్పకణ్ఠః ।
 ఔత్పాతికం మేఘ ఇవాశ్మవర్షం మహీపతేః శాసనముజ్జగార॥ ౧౪-౫౩॥
 తతోఽభిషక్ణానిలవిప్రవిధా ప్రభ్రశ్యమానాభరణప్రసూనా ।
 స్వమూర్తిలాభప్రకృతిం ధరిత్రీం లతేవ సీతా సహసా జగామ॥ ౧౪-౫౪॥
 ఇక్ష్వాకువంశప్రభవః కథం త్వాం త్యజేదకస్మాత్పతిరార్యవృత్తః ।
 ఇతి క్షితిః సంశయితేవ తస్యై దదౌ ప్రవేశం జననీ న తావత్॥ ౧౪-౫౫॥
 సా లుప్తసంజ్ఞా న వివేద దుఃఖం ప్రత్యాగతాసుః సమతప్యతాన్తః ।
 తస్యాః సుమిత్రాత్మజయత్నలభ్యో మోహాదభూత్కష్టతరః ప్రబోధః॥ ౧౪-౫౬॥
 న చావదద్భర్తురవర్ణమార్యా నిరాకరిష్టోర్వృజినాదృతేఽపి ।
 ఆత్మానమేవం స్థిరదుఃఖభాజం పునః పునర్దుష్కృతినం నినిస్త॥ ౧౪-౫౭॥
 ఆశ్వాస్య రామావరజః సతీం తామాఖ్యాతవాల్మీకినికేతమార్గః ।
 నిఘ్నస్య మే భర్తునిదేశరాక్ష్యం దేవి క్షమస్వేతి బభూవ నమ్రః॥ ౧౪-౫౮॥
 సీతా తమృతాప్య జగాద వాక్యం ప్రీతాస్మి తే సౌమ్య చిరాయ జీవ ।
 బిడౌజసా విష్ణురివగ్రజేన భ్రాత్రా యదిత్థం పరవానసి త్వమ్॥ ౧౪-౫౯॥
 శ్వశ్రూజనం సర్వమనుక్రమేణ విజ్ఞాపయ ప్రాపితమత్పుణామః ।
 ప్రజానిషేకం మయి వర్తమానం సూనోరనుధ్యాయత చేతనీతి॥ ౧౪-౬౦॥
 వాచ్యస్త్వయా మద్వచనాత్స రాజా వహ్నౌ విశుద్ధామపి యత్సమక్షమ్ ।
 మాం లోకవాదశ్రవణాదహాసీః శ్రుతస్య కిం తత్సదృశం కులస్య॥ ౧౪-౬౧॥
 కల్యాణబుద్ధిరథవా తవాయం న కామచారో మయి శక్నోనీయః ।
 మమైవ జన్మాన్తరపాతకానాం విపాకవిస్ఫుర్జ్జిభురప్రసహ్యాః॥ ౧౪-౬౨॥
 ఉపస్థితాం పూర్వమపాత్య లక్ష్మీం వనం మయా సార్థమసి ప్రపన్నః ।
 తదాస్పదం ప్రాప్య తయాతిరోపాత్సోఢాస్మి న త్వద్భవనే వసన్తీ॥ ౧౪-౬౩॥
 నిశాచరోపప్లతభర్తుకాణాం తపస్వినీనాం భవతః ప్రసాదాత్ ।
 భూత్వా శరణ్యా శరణార్థమన్యం కథం ప్రప్స్యే త్వయి దీప్యమానే॥ ౧౪-౬౪॥
 కింవా తవాత్సన్తవియోగమోఘే కుర్యాముపేక్షాం హతజీవితేఽస్మిన్ ।
 స్యాద్రక్షణీయం యది మే న తేజస్తదీయమన్తర్గతమన్తరాయః॥ ౧౪-౬౫॥

సాహం తపః సూర్యనివిష్టదృష్టిరూర్ధ్వం ప్రనూతేశ్చరితుం యతిష్యే |
భూయో యథా మే జననాన్తరేఽపి త్వమేవ భర్తా న చ విప్రయోగః || ౧౪-౬౬ ||

నృపస్య వర్ణాశ్రమపాలనం యత్న ఏవ ధర్మో మనునా ప్రతీతః |
నిర్వాసితాప్యేవమతస్త్వయాహం తపస్విసామాన్యమవేక్షణీయా || ౧౪-౬౭ ||

తథేతి తస్యాః ప్రతిగృహ్య వాచం రామానుజే దృష్టిపథం వ్యతీతే |
సా ముక్తకణ్ఠం వ్యసనాతిభారాచ్ఛక్రన్త విగ్నా కురరీవ భూయః || ౧౪-౬౮ ||

నృత్యం మయూరాః కుసుమాని వృక్షా దర్భానుపాత్తాన్విజహుర్హరిణ్యః |
తస్యాః ప్రపన్నే సమదుఃఖభావమత్యన్తమాసీద్రుదితం వనేఽపి || ౧౪-౬౯ ||

తామభ్యగచ్ఛద్రుదితానుకారీ కవిః కుశేధ్మాహరణాయ యాతః |
నిషాదవిద్ధాణ్ణజదర్శనోత్థః శ్లోకత్వమాపద్యత యస్య శోకః || ౧౪-౭౦ ||

తమశ్రు నేత్రావరణం ప్రమృజ్య సీతా విలాపాద్విరతా వవన్దే |
తస్యై మునిర్దోహదలిగ్గదర్శీ దాశ్వానుపుత్రాశిషమితు్యవాచ || ౧౪-౭౧ ||

జానే విస్ఫుష్టాం ప్రణీధానతస్త్వాం మిథ్యాపవాదక్షుభితేన భర్తా |
తన్మా వ్యథిష్ఠా విషయాన్తరస్త్వం ప్రాప్తాసి వైదేహి పితుర్నికేతమ్ || ౧౪-౭౨ ||

ఉత్థాతలోకత్రయకణ్ఠకేఽపి సత్యప్రతిజ్ఞేఽప్యవికత్థనేఽపి |
త్వాం ప్రత్యకస్మాత్కలుషప్రవృత్తావస్త్వైవ మన్యుర్భరతాగ్రజే మే || ౧౪-౭౩ ||

తవోరుకీర్తిః శ్వశురః సఖా మే సతాం భవోచ్ఛేదకరః పితా తే |
ధురి స్థితా త్వం పతిదేవతానాం కిం తన్న యేనాసి మమానుకమ్ప్య || ౧౪-౭౪ ||

తపస్విసంసర్గవిసీతసత్త్వే తపోవనే వీతభయా వసాస్మిన్ |
ఇతో భవిష్యత్యనఘప్రనూతేరపత్యసంస్కారమయోవిధిస్తే || ౧౪-౭౫ ||

అశూన్యతీరాం మునిసంనివేశైస్తమోపహస్త్రిం తమసాం వగాహ్య |
తత్త్రైకతోత్సక్లబలిక్రియాభిః సంపత్యతే తే మనసః ప్రసాదః || ౧౪-౭౬ ||

పుష్పం ఫలం చార్తవమాహరన్త్యో బీజం చ బాలేయమకృష్టరోహి |
విసోదయిష్యన్తి నవాభిషక్ణాముదారవాచో మునికన్యకాస్త్యామ్ || ౧౪-౭౭ ||

పయోఘటైరాశ్రమబాలవృక్షాన్సంవర్ధయన్తీ స్వబలానురూపైః |
ఆసంశయం ప్రాక్తనయోపపత్తేః స్తనంధయప్రీతిమవాప్స్యసి త్వమ్ || ౧౪-౭౮ ||

అనుగ్రహప్రత్యభినన్దినీం తాం వాల్మీకిరాదాయ దయార్ద్రవేతాః |

సాయం మృగాధ్యాసితవేదిపార్శ్వం స్వమాశ్రమం శాన్తమృగం నినాయ॥ ౧౪-౭౯॥

తామర్చయామాస చ శోకదీనాం తదాగమప్రీతిషు తాపసీషు ।

నిర్విష్ణసారాం పితృభిర్హిమాంశోరన్త్యాం కలాం దర్శ ఇవోషధీషు॥ ౧౪-౮౦॥

తా ఇక్ష్వాదీన్నహకృతప్రదీపమాస్తీర్ణమేధ్యాజినతల్పమన్తః ।

తస్యై సపర్యాసపదం దినాన్తే నివాసహేతోరుటజం వితేరుః ॥ ౧౪-౮౧॥

తత్రాభిషేకప్రయతా వసన్తీ ప్రయుక్తపూజా విధినాతిథిభ్యః ।

వన్యేన సా వల్కలినీ శరీరం పత్యుః ప్రజాసంతతయే బభార॥ ౧౪-౮౨॥

ఆపి ప్రభుః సానుశయోఽధునా స్యాత్కిముత్సుకః శక్రజితోఽపి హన్తా ।

శశంస సీతాపరిదేవనాన్తమనుష్ఠితం శాసనమగ్రజాయ॥ ౧౪-౮౩॥

బభూవ రామః సహసా సబాష్పస్తుషారవర్షీవ సహస్యచన్ద్రః ।

కౌలీనభీతేన గృహాన్నిరస్తా న తేన వైదేహసుతా మనన్తః॥ ౧౪-౮౪॥

నిగృహ్య శోకం స్వయమేవ ధీమాన్వర్ణాశ్రమావేక్షణజాగరూకః ।

స భ్రాతృసాధారణభోగమృద్ధం రాజ్యం రజోరిక్తమనాః శశాస॥ ౧౪-౮౫॥

తామేకభార్యాం పరివాదభీరోః సాధ్వీమపి త్యక్తవతో నృపస్య ।

వక్షస్యసంఘట్టసుఖం వసన్తీ రేజే సపత్నీరహితేవ లక్ష్మీః॥ ౧౪-౮౬॥

సీతాం హిత్వా దశముఖరిపుర్నోపమేయే యదన్యాం

తస్యా ఏవ ప్రతికృతిసఖో యత్యతూనాజహార ।

వృత్తాన్తేన శ్రవణవిషయప్రాపిణా తేన భర్తుః

సా దుర్వారం కథమపి పరిత్యాగదుఃఖం విషేహే॥ ౧౪-౮౭॥

ఇతి శ్రీరఘువంశే మహాకావ్యే కవిశ్రీకాలిదాసకృతౌ

సీతాపరిత్యాగో నామ చతుర్దశః సర్గః ॥

Encoded and Proofread by Arvind Kolhatkar akolhatkar at rogers.com

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

